

je treba, da hojovje v gojzdi na vso moč množimo, ne pa, da jelko in smreko in drugo drevje pokončujemo.

Dragi prijatelj! če nič družiga ne veš od drevesa, kakor da je za to, da ti les daje — reveš si grozno kratke pameti! Ti si po tem takim modrim naménam Stvarnika nebés in zemlje le na poti, ker pokončuješ v nevédnosti ali razujzdanosti to, kar je on tako modro vstvaril! Drevjeima zraven tega, da nam les daje in da si svoje pléme ohrani, tudi še te naméne, namreč: da človeku in živalim zrak za sopenje čisti, — da vodo, ki iz morja in rek pod nebje puhti, enako merno razdeljuje jo popivaje, — in da strelo in točo kroti.

Kdor ta namén drevja zapopade — in zapopasti ga ni težko iz tega, kar smo dosihmal zapopadljivo razložili — bo spoznal v drevju roko modriga Stvarnika nebés in zemlje, bo spoznal v njem potrebno stvar, brez ktere človeški rod celò obstati ne more — in ga bo po tem spoznanji tudi cenil po njegovi veliki vrednosti, ga varoval in množil, kolikor bo nar bolj mogel.

(Dalje sledi.)

Gospodarske reči.

(*Ogenj s perstjó gasiti*). Kjer ogenj vstane, pa vode ali celò ni ali je pomanjkuje, je perst nar bolj gasilo, ako ogenj ni na visocim. Izkopa se namreč hitro zemlja, s ktero se vse reči, kterih se je ogenj prijel, nasujejo. Dim zgine koj, in če več ljudi tako dela, se zamore pogor kmalo zadušiti. Kjer velik ogenj nastane, kar posebno po kmetih se tako lahko in pogostama primeri, naj se, kolikor mogoče, blizo ognja, izkopana perst u kupe nanese, ter naj se z dolgoročnimi lopatami od te persti na ogenj ljuča. Omenjeno gasilo je gotovo. Koliko pri ognju zamore, vsak lahko pri kôpah (Kohlenmeiler) vidi, kjer se požár s pomočjo persti sploh in hitro pogasi.

(*Gladina za pohišje (Möbelpolitur)*). Vzemi 1 lot korenine, kateri se „Alkanawurzel“ pravi, in ki se u vsaki lekarni dobí, ter zdrobljeno kuhaj s 5 ali 6 žlicami laneniga olja u lončeni posodi na majhni žerjavci tako, da ne bode vreła. Kadar se zmes razhladi, namoči u njo mehko tanjko cunjico, ter namaži ž-njo pohišje, mizo, stole, skrinje i. t. d. Kacih 24 ur po tem obribaj vse rahlo in bodeš vidil kako se sveti. Po takim ravnanju ni več mescev nič družiga treba, kakor pohišje le skerbno s čistim belim pertam večkrat prahú in nesnage očistiti, preden da se zgorej priporočena gladina vnovič rabi. J. Š.

Slovanski popotnik.

* Slovani na Dunaji so se letos namenili mnogokrat plesati; imeli bodo 4 slovanske plese (bale), 3 male in 1 velicega; ta bo 8. svečana v Zofiini dvorani.

* Ban Jelačić je izdal proglas na ljudstvo trojedne kraljevine, v katerem govori o veliki potrebi narodnega igrališča ter pravi, da brez njega ni nade, da bi se razvilo narodno slovstvo in dušno izobraženje; ono je narodna potreba, najvažniši odgojivnica narodne omike; ono je živo ogledalo navad preteklosti in sedanjosti. Potem opominja, se z združeno močjo za njega napravo potegniti, in pravi, da se tako lahko osnuje, da ni družega treba kakor dobre volje. Poslednjič išče 4000 rodoljubov, katerih vsak bi položil na oltar

domovine 25 gold. tako, da bi se 100.000 gold. nabralo, in razloži dalje, kako da se bode z denarjem ravnalo in kako se bo nazaj plačeval. „Neven“ pristavi, da je banska vlada sestavila vodstvo za napravo narodnega gledišča in sledeče može izvolila: predsednik Ambroz Vranicani-Dobrinović; odborniki: Dr. Demeter, Ivan Kukuljević in St. Firmin, N. Mallin, P. Hac in Vaso Mraović; za tajnika je bil izbran gospod Prica. — Ni dvombe, da se bo gledališče napravilo, ker se je sam ban za-nj potegнул.

* V Št. Jakopskej fari (v Rožju) na Koroškem se je z novim letom slovensko bravno društvo začelo. Okoli 20 udov je že pristopilo, ki po rajnšu ali po 40—30 krajc. na letu za nakupovanje bukev plačujejo. Vstanovitelj tega hvalvredniga društva je verli rodoljub g. kaplan Lambert Ferčnik.

* Na svetlem sta prva dva lista v Zagrebu izhajočega zabavnega in poučnega lista „Nevena“. Vreduje ga verli pisatelj Mirko Bogović. Zapopadeta prva lista dve pesmici: „Pesmo o Nevenu“ in „Kletvo peru pesnikovem“ obé lepo zložene; potem povest „Hajduk Goiko, naša književnost u najnovie doba, nešto o ilirskoj umetnosti, Katarina, kraljica bosanska, narodne poslovice, naš narodni jezik, Rafaeli Fornarina, slavjanske vesti, različite vesti, smešice in bibliografio“. Vredovan je jako dobro in tudi zunajna oblika je lična, toraj ga živo priporočimo Slovencem.

* V Zagrebu je Ivan Kukuljević izdal življenjepis Jurja Julia Klovja, slikarja. Knjiga velja 24 kr.

* Karel Vinařický je v česko prestavil pesniške dela Virgilia Marona, ki so že natisnjene in veljajo 2 gold.

* Čelakovsky je izdal v Pragi „Mudroslovi národu slovanskeho ve prislovih“ (modroslovje naroda slovanskega v prisloviceh). Priložil je tudi zbirko prstonarodnih českých prislovic. Knjiga velja 2 gold.

* Gosp. Martin Hattala, profesor slovaškega jezika in slovstva v Požunu, je izdal čitanko (berilo) za gimnazije pod naslovom: Čechisch-slovakische und deutsche Aufgaben zum beiderseitigen Uebersetzen, und Lesestücke von Martin Hattala. Dunajske „slovenske noviny“, ki jo pretresujejo in prav hvalijo, pristavijo, da je gospod izdatelj s tem veliki potrebi na slovaških učilnicah zadostil, ker bodo tako namreč tudi neslovanski učenci priložnost imeli, se slavenskega učiti.

* Drugi del zgodovine huzitske od Palackega je že gotov, in se je izdal na stroške česke matice. Imenitno je posebno tudi to, da je prvi del že v angleško prestavljen na svitlo prišel. — Dr. Jožef Smetana, profesor na višjem gimnazii v Pilzni, je izdal učbno knjigo o silozpytu pro nižši gymnázia ali realky (fiziko za nižji gimnazij in realno šolo). Ta knjiga se je, kakor „Pražske noviny“ pišejo, ministerstvu uka predložila in je od njega za pripravno učbno knjigo nannanjena.

* Sliši se, da misli vredništvo „Kola“ prevzeti gosp. Maks Pric in zunajno podobo, kakor tudi zapopadek popolnoma promeniti; on hoče, da ta časopis izhaja v večej obliki in da donša samo znanstvene sestavke. Želimo, da bi se ta novica poterdila, ker je „Kolo“ zdaj zares pešal.

* Slavni český pisatelj Šafařík je izdal „sta-

roslovanski slovník“, ki zapopade posebno legende o Cirilu in Metodu, o sv. Savi, o sv. Simeonu in druge, ki so za staro serbsko dogodivščino sila imenitni. Tudi staro-serbske listine so temu slovníku pridjane. Uvodi k legendam in listinam se zamorejo v českim jeziku tudi posebej dobiti.

* Poslednji list „Bčele slovenske“ prinese jako imenitno prestavo, namreč začetek prvih bukev Iliade od Jan. Terdina. Prestava je dobra; iz nje se vidi, da neumorni pisatelj lepo napreduje. Ako to delo dobro spelje, si je veliko slavo in zaslugo za slovensko slovstvo pridobil.

Novičar iz slovanskih krajev.

Xp. Iz Celja. Znana je bravcem „Novic“ žalostna prigodba, ki se je nida v bližini Sulcbaha med 3 žandarji in nekimi vojaškimi begúni pripetila. Ker pa je dopisnik v Gradškem časniku med resnico veliko nesrečnega pomešal, in so drugi časopisi avstrijski in nemška „Augsburger“ še mnogo družih laži predstavili in brez razločka vse poštene Sulcbaharje kakor derhal svetu popisali, ktera ropa, morí in požiga, se ne morem zderžati, resnico odkriti in tisto zgodbo natanjko tako povedati, kakor je zares bila, da se pošteni ne sodi s krivičnim, in nedolžni prebivavci Sulcbaha ne černijo kot deležniki dopernešega hudodelstva.

Da bo pa vsak v stanu imenovano prigodbo resnično soditi, je treba, da poprej ta kraj in njegovo okolico, in pa življenje in značaj Sulcbaharjev v kratkem opišem. — Fara Sulcbah, ktera iz dveh vasi (ena, v kateri je fara, se imenuje Sulcbah, in ima okoli 20 hiš, — druga od te 4 ure preč, je vas s 4 hišami, kjer se pri sv. Duhu pravi) in iz več drugih posamsko na planinah ležečih hiš obstoji, je v skrajnem zahodnem kotu poprejšnega Celjskega okrožja in v sedanjem sodijnem okraji Gornjega Grada (Oberburg) na meji Koroškega in Krajnskega. Divotna dolina je z visocimi gorami omejena, do ktere se le teško priti z amore, ktero pa mnogo prijatlov krasne narave vsako leto obiskuje; — Savína (Sann), ki tukaj izvira, se vije med rodovitnimi tratami in stermimi pečinami (na priliko pri Jegli), dokler se več z gorá prišumečih studencov napije in se pozneje s Savo zedini, ki pridnim Sulcbaškim dervarjem lés do Belograda plaví. Kakor je narava tu polna posebnost, tako posebno je tudi življenje tukajšnjih prebivavcov, ki živé kakor stari očaki prav družinsko, so nepokvarjenega, dobrega serca, kterih gostoljubje, pobožnost in nrave čistost slové že od nekdanjih časov; tako oistro čujejo nad čistostjo ženskega spóla, da dekléta, ki je poštenje zgubilo, ne terpijo več v hiši, pa tudi ne v srenji; fajmoštra imajo tako v čisljih, da jim je kot oče v vsim, in okrajnega sodnika spoštujejo kot vladarja, ker od vsega družega sveta malo véjo. Zagotoviti zamorem vsacega: kdor je ta kraj vidil in s tem prostim ljudstvom opraviti imel, ga bo vedno v prijetnem spominu obderžal! Živinoreja, zlasti ovác, in obširna kupčija z dervami, ktera previdva stanovnike poleg Save noter do Belograda, ste njih edini zaslužek, ki veliko denarja privabite v ta samotni kraj, tako, da so nekteri precej premožni; svitlih zlatov in tolarjev, ki so sedanji čas popolnoma iz sveta zginuli, tukaj še dokaj vidiš; — scer je pa skalovnat svet tako revin, da kmetičem le ovseni kruh rodi.

Iz tega popisa lahko vsak sam razsodi, da je ta kraj kakor vstvarjen v zavetje vojaškim uhajacem in begúnom, ki iz treh deželá (Štajarskega, Koroškega in Krajnskega) tu sém zahajajo, se po kotih skrivajo in za tobak, s kterim kontrabantarijo, shrambe išejo.

Gorjé samotnim kmetam, ako bi tem begúnom stanovališa ne pripustili ali ktereга izdali, — njih življenje in premoženje bi bilo v nar večí nevarnosti; požgali ali umorili bi vsacega izdajavca! Toliko bolj pa imajo ti begúni kmete v strahu, kjer jih je truma velika in so vsi za enega in eden za vse. Tako so kmetje prisiljeni ž njimi dobri biti, ker si drugač pomagati ne morejo, in radi jim še dajo delati v dervarii, da si kaj prislužijo in se tako saj nekoliko iz svojega preživijo. Tako je prišlo, da je starodavna navada, begúnam stanovališče dajati, se tako ukoreninila, da že kmetje mislijo, da mora tako biti in da nad tem nič krivega ni, in to toliko manj, ker se vsak begún, enkrat pod streho vzet, v vsim pošteno obnaša, sicer ga, ako se kolčikanj kaj pregreší, tovarši iz svoje družine brez milosti pahnejo; zavoljo tega so pa tudi tatvine ali ropi v tem kraju skoraj neznana reč. (Konec sledí.)

Xp. Iz Celja. Novo leto smo veselo začeli s slovensko igro „Tat v mlinu“, ktera je neizrečeno dopadla in mestnim ubogim čistih 140 fl. donesla. Hvala serčna g. Jeretinu, ki je početnik naših slovenskih iger, in hvala ravno taka rodoljubnim gospodom in gospodičnam, ki si tako lepo prizadevajo z domačimi igrami dva slavna namena doseči: ubogim v nadlogi pripomoči, in slovenske serca razveseljevati. — Naši vradniki so zavolj nove osnove vradij, ktera je v poslednjem cesarskem patentu določena, zlo osupnjeni, ker se novega preseljevanja bojé; pa tudi Celjani so zlo v strahu, ako bi se primerilo, da bi namesto sedanje deželne sodije ne zborne sodije (Collegialgericht) ne kresije ne dobili; jez jim scer tega nikakor ne želím, vunder jim moram svetovati: naj bi ne bili prenapeti v dragini in naj bi pustili tudi vradnike živeti. — Z veseljem slišimo, da se ima stolica vis. škofijstva Labudskega iz Št. Andrea v Celje prestaviti, zato se že pridno nabirajo podpisi za doneske, s kterimi bi se vredno stanovališče napravilo. Tako bi stolica škofova nekoliko nadomestila zgubo družih vradij, ktera bi se v majhnem mestu občutljivo poznala, ako bi se zares zgodila.

Iz Štajarskega se „Novicam“ piše, da je 11. tega mesca rano kraj Mure po slovenskih goricah nekaj dež potem pa sneg šel; precaj zima je s soncem pritisnila — in vinogradniki se jako bojijo za mile očesica svojih ljubih trsov.

Na Oblokah na Notrajskim so šolarji in šolarke, ginjeni po pismu v 53. listu lanjskih „Novic“ usmiljeniga serca Krajnsko-gorskih šolarjev do svojih revnih tovaršev v Planini, zvergli 3 fl. za narpridniši šolarje v Ložu, kteri so po povodnji posebno poškodovani bili. Očitno pohvalo zaslužijo miloserčni Obloški učenci in učenke, ki so tako lepo svojo bratovsko ljubezin pokazali. — Vredništvo „Novic“ pristavi, da radostno vidi: kako dobro sème žlahen sad rodi. Tako se spolnuje šole namen na vse strani; in ravno na Krajskim je djansko omehečevanje serca in bujenje miloserčnosti v mladih sercih eno nar imenitniših opravil šolskiga uka. Modri in rodoljubi možje, ki zapopadete pravi namen šol, le tako pridno naprej! Človeštvo vam bo za to hvaležno.

Iz Krasa. O. Enako rudokopam, ki sém ter tjé zemljo razrivajo dragih rud iskaje, moramo tudi mi rodoljubi vse kотиče mile domovine preiskati naberaje ostanjke našiga nekdanjiga s ptujimi besedami ne zblojeniga slovja. — Do sadaj se večidel pogrešuje v slovenskih pismih natanjčno razločenje žlahtine zveze, zatorej bi utegnulo ustrezno biti rodoljubam, ako se jim pové, kako se po Krasu kervni in ženitni žlahtniki v čisto slovenskim jeziku med sabo zovejo.

Starši pravijo kot drugot svojim otrokam „sin“ —